

ZIRLÂI 6

OCTOBER 30–NOVEMBER 5, 2021

HNAM ROPUI DANG TU NGE AWM VÊ?

CHÂNGVAWN: “Heti taka fel, dânte leh rorêlte, tûna in hmâa ka zam zawng zawng ang dân nei hi hnam ropui dang tu nge awm vê? (*Deuteronomi 4:8*).

SABBATH CHAWHNÛ

October 30

Bible Châng Chhiar Tûr: *Nambar 25:1–15; Deuteronomi 4:1–9; 4:32–35; Matthaia 5:13–16; 15:1–9; 1 Korin 10:13.*

DEUTERONOMI bûng hmasa lam pathumte hi, a nihna takah chuan, Israel hnam chanchin kal tawh ziahna bu niin, hêngahte hian Israel mîte chu an thil lo tawn tawhte hriattîr an ni a. Bung 4-na aţang hi chuan an hnam chanchin kal tawh kha hrih zui zêl tawh lovin, an hnênah thû a hrih ţan ta thung a ni ber âwm e. Khâng thil thleng hrang hrangte a sawi chhan kha an hnam chanchin kal tawh hriattîra atân ngawr ngawr ni lovin, an zînga Pathian thiltihtheihna leh khawngaihna lo lan ţhin dân târ lan a duh vâng a ni zâwk a. Thil sual tiin a lung tiâwi lo fo mah se, LALPAN anmahni nêna thû a lo thlun tawh kha a la zah chhunzawm zêl tho tih hriattîr a tum a ni.

Deuteronomi 4 hi Hebrai Bible-ah chuan thumal pakhat, *we ‘attah* tih hmangin a inţan a, *we ‘attah* awmzia chu, “Khai le” tihna emaw, “Tûnah chuan” tihna emaw a ni. An hnam chanchin kal tawh kha an thlîr kîr zo chia a ni a, Kanan ramrî an thlen theihna tûra Pathianin thil a lo tihsak tawh zawng zawngte kha an hre chhuak thar leh ta—chutichuan emaw, “tûnah chuan” emaw,

Pathian hnêna lâwmthu sawi lêt nân ti tûra a hrilhte kha (*Deut. 10:12 en la*) an ti dâwn ta a ni.

“Khai le” tih ƣawngkam dawt chiahah thumal akhat lo lang hi *shama* a ni a. Hê thumal tho hi Juda-te ƣawngƣai thuchham lâw tak, *Shema* bul lamah pawh khân hman niin, awmzia chu “ngâithla” emaw, “âwm” emaw tihna a ni—hê thumal hi *Deuteronomi* bû-ah hian kan hmu zing hlê.

Bung 4-na inƣan dân chu hetiang hian a sawi theih ang: *Tûnah chuan, Israel mîte u, i tâna thil ka lo tih tawh zawng zawngte avâng khân hêngte hi in zâwm ngei ngei tûr a ni. . . .*

SUNDAY

October 31

Belhchhah Suh U La, Paih ƣhen Hek Suh U

***Deuteronomi 4:1, 2* chhiar la. LALPAN a “dânte leh a rorêlte” chungchânga vaulâwkna thû a pêk chu eng nge ni? Eng vângin nge hei hi Ram Tiam an luh dâwn ruaiah khân a pêk le? (*Deut. 12:32 pawh en la.*)**

Israel mîte kha LALPAN a “dânte leh a rorêlte” zâwm tûra hrilhin, chûngte chu belhchhah emaw, paih ƣhen emaw lo tûrin a chah a. A thuhrimin, tuin nge *Pathian dânte chu tidanglam* duh rêng rêng ang ni? A chhâna chu kan hriat sâ vek a ni a.

“Setana chuan vâna a lo ƣan tawh, Pathian dân thlâk tumna hnâ kha hlen chhuah ngei tumin nasa takin a thawk mêk a. Vân aƣanga paih thlâk a nih hmâa vântirhkohte a lo tihder tawhna thû—Pathian dân hi a dik lo va, siam ƣhat a ngâi a ni tih chu, khawvêl mîte hi a rintûr hmiah thei mai a. Kristian kohhran zînga a tam zâwk daihte hian sawi chhuak lêm loh mah se, an rilru ngaihtuahnaah chuan hê a dâwt thû hi an pawm ngei a ni tih an tilang.”—Ellen G. White, *Selected Messages*, Book 2, p. 107.

Hmâsâng Israel-te chanchin kha i ngaihtuah a nih chuan, buaina an tawh chhan tam tak kha chu dân thupêk ƣhenkhatte an ngaihthah vâng ni ƣhîn mah se (chu chu dânin a sawi lo chhawk ƣhenna a ni a), an lo belhchhah vê ngawt avâng a buaina an tawh ƣum pawh a awm

tho bawk. A zâwm dân tûr thû-ah dânin a sawi bâk eng eng emaw an belhchhah a, chutianga an tihna lamah chuan dânin a sawi tak kha an bawhchhe ta thîn a ni.

Matthaia 15:1–9 chhiar la. Engtin nge hêng chângte hian Mosian Israel fâte hnêna vaulâwkna thû a lo sawi tawh bawk kha a rawn sawi ve leh?

Hebrai mîten an hnêna Pathianin a lo tiam tawh ram an va luah tâk hnû khân vaulâwkna thû a pêk thenkhat, entîr nân milem biak loh tûr tihthe kha an pawisa lo zui ta mai a. Chuvâng chuan, milem betûte thil tih dân tam tak kha la chhâwng vên, a châng pheii chuan Jehova chibai an bûknaah pawh an telh vê hial a. Isuâ rawngbâwl hun lâi vêl erawh kha chuan mihringte thurochhuah chi hrang hrang an belh hnem hman tawh hlê thung a. Amah Isua ngei pawhin khâng an thurochhiahte avâng khân Pathian thupêk chu awmze nei loha an siam ta niin a sawi hial a nih kha.

A eng emaw zâwk zâwk—belhchhah emaw, paih then emaw—hman g hian dân chu tihdanglam a ni a; chuvâng chuan a hnam pum angin a nghawng tha lo tak takte kha an tuâr ta thîn a ni.

Eng tiang kawngahte hian nge Pathianin ti tûra min hrilhte hi belhchhah emaw, chhawk then emaw lo tûra kan fîmkhur a tûl?

THAWHTANNI
Baal-peor

November 1

Deuteronomi 4:3, 4-ah hian Israel fâte chu an hnam chanchin kal tawha thil thleng pakhat a hrilh a, a hrilh chhan pawh chumi a tang chuan thlarau lam zirlâi tha tak zir chhuak se a duh vâng a ni.

Nambar 25:1–15 chhiar la. Baal-peor hmunah khân eng thil nge thleng a, khâ an hlawhchhamna a tang khân thlarau lam leh an nî tin nuna an hman zui nghâl theih zirlâi engte nge an zir chhuah tâk le?

Israel mîten an chheh vêla chêng milem be hnam ðenkhatte an tihboral thù han chhiar hi chuan kan rilru a nuam chiah lo ðhîn a. Amaherawhchu, Baal-peor hmuna thil thleng a tang hian chutianga tiboral vek tûra thù a pêk chhan chu kan hre thiam thei mai awm e. Israel-te kha an chhêh vêla chêng milem be hnamte hnêna Pathian dik tak—Pathian awm chhun ni baw—chanchin hrilhtu tûr an ni a. Chu chauh ni lovin, Pathian dik tak chibai bûk dân zirtîrtu tûr pawh an ni nghâl baw. Nimahsela, chutianga chu ti ta lovin, an vêla chêng hnam dang “pathiante” chu an be vê ta zâwk a, chuvâng chuan khawvêl hnêna a chanchin an hrilh tûr Pathian lakah pawh an hel ta fo rêng a ni.

“Nawhchi zuar” tih ðawngkam hian thlarau lamah kawh bîk nein, Israel mîten Pathian tak âia milem pathiante an biak tâk thù sawina atân hman ni ðhîn (*Hosea 4:12–14*), *Nambar 25*-ah hi chuan Israel mipaten Moab hmeichhiate mipat-hmeichhiatna an hmanpui thù sawi nân hman a ni a. Hetah pawh hian Setana chuan suala kan tlûk tâk avâng a nihphung sual kan lo neih tâk chu remchângahrawn lâin, milem be mi hmeichhiate chu mipat-hmeichhiatna hmanpui tûra thlêm thlûk inphal Israel mipate thlêm thlûkna hmanruaah a rawn hmang leh ta chat mai a ni.

Thil Chiang tak pakhat chu, a taka nawhchizuarde dâwr fotu chuan thlarau lama uirê mai pawh a pawisa lo ngê ngê ðhîn. Baal-peor hmuna Median hmeichhiate lo mutpuitu Israel mipate pawh hian Baala chu pawm vên, a hnênah an inthâwi ta hial hlawm a. An hnêna Mosian a lo hrilh tawh leh, lo zirtîr tawh zawng zawngte pawh kha an tîsa châkna tihpuitlin an duh avângin an hnuchhawn vek mai a ni.

Engtin nge chutianga chu an tih theih zâwk le? An thil sual tih hmasak zâwk (Median hmeichhiate mutpui) hmang khân an chhia leh ðha hriatna an lo ti-ngawng vek tawh a, chutianga a nih tawh chuan thlarau lama uirê chu thil harsa a ni tawh lo vang; chumia hruai luh chu Setanan a tum ber pawh a ni rêng a ni. Thutaka an innghah tawh loh avângin eng mah pawisak pawh a nei tawh lo va, an zînga mi pakhat pheh chuan inbiakna puan in kawngkâa an ðah lâi takin Mosia mithmuhah leh Israel-ho pung khâwmte

mithmuhah, Median hmeichhia pakhat hi a chhûngte hnênah a rawn hruai ngam nia maw le!

Kan rilrû leh taksa hi hnâi takin a inzawm a. Pakhat zâwkah hian thil eng emaw a thleng a nih chuan, pakhat dangah pawh nghawng a nei nghâl zêl thîn. Baal-peor hmuna thil thleng aṭang hian tîsa châkna kawnga insûm theih lohna hi kan thlarau nuna thil hlauhawm tak a nih theih dân kan zir chhuak em?

THAWHLEHNI

November 2

LALPA In Pathian Chu Vuan Rawh U

Baal-peor hmuna thilthleng avâng khân mi sâng tam tak an thî a. Khâng mîte kha Baala hnung an zui avânga tihhlum an ni. Amaherawhchu, Baala chibai bûk vê duh lo mi tam tak an awm tho bawk. Chûng mîte chu tûte nge?

“LALPA in Pathian vuantu apiangte erawh chu tûn thleng hian nung damin in la awm theuh a (*Deut. 4:4*). Engtin nge he lâi thû hian suala tûte leh tlu vê lote danglam dân a sawi fiah? Hetah hian sualna leh thlêmna chungchâng bâkah, kan nuna Pathian thiltihtheihnain hnâ a thawh dân chungchâng a kan ṭangkâipui theih thuchah pawimawh tak eng nge awm?”

Hê châng a “zawng zawng” a tih leh leh a hmâ chiah châng a “zawng zawng” a tih hi khâikhin la. Baala betu zawng zawngte chu tihboral vek an ni a; chutih lâiin, LALPA vuantu “apiangte” erawh chu nungdamin an awm vê thung. Tui lâi rapa awm a theih lo va, chutiang chu tûnah pawh a la ni reng tho. Isua lamah kan ṭang a nih loh chuan Amah dotu kan ni tihna a ni ang (*Matthaia 12:30*).

Hebrai ṭawnga “vuan” tih sawina thumal, *dbq* hian thil eng emaw zui tûra rilru siam fel tih a kâwk tlângpui a. Hê Hebrai

thumal vêk hi *Genesis 2:24*-ah pawh hman niin, mipa chuan a chhûngte a kalsan ang a, a nupui a “vuan ang” tih kan hmû (*Ruthi 1:14*). Chutiang hawi zâwng chuan *Deuteronomi* bû-ah hian vawi lî hman niin (*Deut. 10:20; 11:22; 13:4; 30:20*), hêng hman a nihna hrang hrangahte hian an sawi tum pawh thuhmun vek a ni: Israel mîte khân an Pathian chu an vuan tlat zêl tûr a ni. A awmzia chu, a hnênah an inpê ang a, a hnên aṭangin chakna leh thiltihtheihna an dawng bawk ang.

Thil pawimawh kan hriat reng tûr ni ta chu, mihringte hi a ti tûr zâwk an ni a; anmahni'n Pathian chu an vuan tûr a ni. Pathian chu “vuan” tûrin duhthlanna an siam ang a, chutichuan, Pathian chakna leh thiltihtheihna rin chhanin suala tlûk an pumpeh thei dâwn a ni.

***Juda 24* leh *1 Korin 10:13* chhiar la. Hêng Thuthung Thar bu hnihten an sawi eng hi nge *Deuteronomi 13:4*-ah pawh kan hmuh le?**

Pathian chu a rinawm a; suala kan tlûk loh nân min vêng tlat thei. Nimahsela, keimahni hian Baal-peor hmuna mi rinawmte ang khân, kan chhia leh ṭha hriatna thiàng tak hmangin Pathian vuan tlat tûra duhthlanna kan siam a ngâi a. Chutianga kan ti a nih chuan, thlêmna a lo thlen hunah pawh rinawm takin kan ding nghet thei ang.

Eng tiangin nge ṭawngtâi, Bible chhiar, Pathian chibai bûkna leh inkhâwm ho tihte hian LALPA chu vuan thei tûrin min puih le?

NILÂINI

November 3

Hnam Ropui Dang Tu Nge Awm Ve?

Deuteronomi 4:4 dawt chiah chângte hi Pathian Lehkhabu-a thu pawimawh leh mâwi berte zînga mî a ni a (Hebrai ṭawnga a

inziah dân phei chu a mâwi leh zual!). Hêng chângte hi *Deuteronomi* bû thuchah pawimawh lâi ber a ni a, châng dang zawngte hi chu he lâi thu sawi fiahna leh sawi zâuna a ni pawh kan ti thei ang. Hêng thûte hi i chhiar pahin heti lâia kan hmuh inkaih hruaina dân pawimawh tak mai hi keini tûn lâi huna mîte pawhin kan hman vê theih dân kawng hrang hrang awmte i ngaihtuah dâwn nia.

***Deuteronomi 4:5–9* chhiar la. Eng vângin nge hê thû hi LALPAN Mosia hmang khân Israel mîte hnênah a sawi?**

LALPAN Israel-ten hria se a duh, chhan eng emaw bîk tak a awm avângah koh an ni a, thlan an ni bawk tih hi a ni. Pathianin Kaldai mîte zîng atâ Abrama a koh chhuah tih khân a hnênah, “Hnam *ropui* takah ka siam ang che” (*Genesis 12:2*, NKJV; *Genesis 18:18*) tiin a lo hrihl tawh a, chu dinhmun chu luahin hnam *ropui* tak an lo ni ta ngei mai.

Nimahsela, hnam *ropui* taka siam an nih chhan chu “leia hnam tin” hnêna “malsâwmna” (*Genesis 12:2*) thlentun an lo nih theih nân a ni a (*Genesis 12:3*). Chû malsâwmna, Isua Messia chu an hnam thlah kal zêl atanga lo piang tûr niin, chu mi lo pian hmâ chuan khawvêl hnênah êng chhitu an lo nih rih tûr a ni bawk. “Gentail-te ti-êngtu-ah ka ruat bawng ang che, kâwlkil thlenga ka chhandamtua i awm theihna tûrin” (*Isaia 49:6*) tiin a hrihl a. A awmzia chu, anmahni-ah khân chhandamna a awm ni lovin, anmahni hmang khân Pathian dik tak, mihringte chhandam theitu awm chhun chanchin chu puan chhuahin a awm tihna a ni.

Israel hnam khân lei leh vân Siamtu, lei leh vân LALPA chu chibai bûkin a rawng an bawl a; chutih lâiin milem be mîte erawh chuan lungpui te, thingkûng te leh ramhuai te chibai an bûk vê thung. An va han inang lo tak êm!

Hêng chângahnte hian Israel-te kha hnam danglam bîk an nihna kawng hnih a sawi a. A hmasa zâwk chu, an kianga LALPA a awm reng thîn kha niin, biak bûk hmang te khân mak tak maiin a rawn chênchilh thîn a nih kha. A dang leh chu, “heti taka fel, dânte leh rorêlte” neitu an nihna kha a ni.

Deuteronomi 4:32–35 chhiar la. Koh an nihna hre tûra LALPAN thil dang a hrilh leh bawk chu eng nge ni?

Israel hnam kha thil ða tam tak pêk an ni a. Chûngte chu engtin nge an lo chhân lêt ve dawn le?

NINGÂNI

November 4

I Finna leh Thil Awmzia I Hriat Thiamna

Kan hmuh tâk ang khân, *Deuteronomi 4:1–9* hi hmân lâi Israel-te kha Pathian hnam thlan bîk an nih bâkah, chanchin ða hril tûr pawha koh a ni tel bawk tih thu sawi chhuahna a ni a. Hêng chângtea thil lo lang Chiang êm êm mai chu, Israel mîte khân LALPA thû an zawm a, an zui a, ti tûra a hrilhthe chu an tih ngei a ngâi tih hi a ni.

Deuteronomi 4:6 chhiar leh la. Hêng hnam dangte mithmuha an “finna” leh “thil hre thiam” mi a nihna nia LALPAN a sawi tak chu eng nge ni?

Han chhiar liam puat chuan, ‘dânte leh rorêlte kha finna leh hriat thiamna chu a ni em?’ tih mai a awl khawpin a rinawm a. Nimahsela, chû chu he lâi thuin a sawi hi a ni lo. LALPA chuan dânte leh rorêlte chu a lo hrilh vek tawh a; chutih rualin, an finna leh thil an hriat thiamna erawh kha chu *dân an zawmna aḡanga* an neih a ni zâwk. An thuâwihna kha an finna leh thil an hriat thiamna chu a ni.

Hmân lâi Israel-te khân khawvêla dân leh hrai ða ber ber an lo nei tawh ðhîn pawh a ni thei e (an nei rêng bawk a); mahse, chûng dânte chu zâwm ta chuang sî lo se, eng nge a sâwtna awm ang? An finna leh an thil hriat thiamna kha an nuna Pathian dânin a sawi a lantîrna aḡanga an neih a ni. An hnêna LALPAN a pêk thutakte kha a taka an nun chhuahpui a ðul a, chutiang chu a dânte an zawmna hmang chauhin an ti thei bawk. An êng dawn leh an thutak kawl zozâite pawh khân, kha thutak kha an nun chhuahpui

a nih sî loh chuan anmahni tân emaw, an chheh vêla chêng milem be hnamte emaw tân pawh eng mah ƣangkâina a nei thei dâwn lo va. Chuvâng chuan a nia, vawi tam tak a thu zâwm tûra hrilh an nih rêng ni. Hnam dangte hnêna thu hretu an nihna tûra pawimawh chu dânte leh rorêlte ngawt kha ni lovin, dânte leh rorêlte an zawm kha a ni zâwk.

“Pathian dân an zawmna chuan hnam dangte mak tih tham khawpa hmuingîlin a siam dâwn a. An hnêna finna leh themthiamna chi hrang hrang petu chu anmahni zirtîrtu a nih zui zêl dâwn bâkah, a dânte an zawm ƣat azârah a châwisân leh tihzahawm an ni ang. A thu an âwih phawt chuan, hnam dangte tihrehawm ƣhîntu natna chi hrang hrang lakah vênhim an ni ang a, taksa leh rilru hrisêl tak an nei bawk ang. Pathian ropuina, a lalna leh a thiltihtheihna te chu an hmuingîl bîk dânah chuan puanchhuahin a awm ang a. Pathianin a lalram puithiamho leh lal fapâte ni tûra a ruatte niin, leia hnam ropui ber ni tûra an mamawh eng kim a pe vek a ni.”—Ellen G. White, *Kristâ Tehkkin Thûte*, p. 288.

Matthaia 5:13–16 chhiar la. Hêng chângahnte hian Isuan hmâsâng Israel mîte hnêna a lo sawi tawh ang tho kha eng thû nge a sawi? Chûng a thil sawite chu eng tiangin nge keini Seventh-day Adventist-te tân hian a pawimawh êm êm bîk le?

ZIRTÂWPNI

November 5

Zir Belhna: “Vâna indona ropui a lo inƣan tirh phat aƣang khân Pathian dân paih thlâk hi Setana thil tum ber a la ni chho ngar ngar a. Chû a thil tum chu tihhlawhtlin ngei a tum ruh êm avângin Siamtu lakah pawh a hel ta rêng a nih kha. Vân atâ paih thlâk a nih hnû-ah pawh leiah hian indona chu a la chhonzawm ta zêl a. Mihringte a bum leh, Pathian dân bawchhe tûra hruai kawih chu a thil tum ber, enghelh ber a ni. Chû a thil tum chu a zavâia dân zawng zawng hnâwl vekna hmangin emaw, a zînga pakhat chauh hnâwl bîkna hmangin emaw tihhlawhtlin a tum a—a enga zâwk zâwk pawh chu

lo ni se, a rah chu thuhmun reng a ni tho ang. Kawng khata tvisual chuan dân chu a pum puia a pawisak lohzia a tilang a; a thiltih leh khawsa zia chuan dân bawhchhetu lamah a ƣang a ni tih a tihlan avângin ‘a zaah chuan thiam loh changin a awm tawh a ni’ *Jakoba 2:10.*—Ellen G. White, *Indona Ropui*, p. 582.

Baal-peor hmuna thil thleng chungchâng kha heti hian Ellen White-i chuan a lo zia k a: “Pathianin kal miah lo tûra a hrihna hmunah chuan va kalin, Setana thangah an aw phah ta a. Ring lo mîte rimâwi tumah chuan va lâm vê-in an nula hmêlƣa tak takte chuan an lo thlêm thlû a, Jehova chung a rinawmna chu a dah bo ta. Hlim taka ruai ƣeh hovin, zû leh sâ an chên a, chu chuan rilru fim pawh a puttîr theih loh avângin mahni pawh an inthunun thei tawh lo. An tîsa châknain a rilru zawng zawng a luah khat tawh a, hurna chuan an chhia leh ƣa hriatna a tihchawlawl tawh avângin milem hmâa kûn mai pawh pawisak lohna a neihtîr a. Chutichuan, milem be mîte mâichâmah chuan inthâwiin, serh leh sâng zahpuiaawm ber mai chu an ti vê ta a ni.”—Ellen G. White, *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, p. 473.

Sawi Ho Tûrte:

- ① **Keini Seventh-day Adventist-te hi hmâsâng Israel mîte dinhmun angah khân dîntîr kan nih dân kawngte ngaihtuah ula. Khawvêl mî leh kohhran pâwl dangten an neih vê loh thutak kan kawlte chu ngaihtuah bawk ang che u. Kan tâna chhân tûr zawhna awm ta chu hei hi a ni: Pathianin min kawltîrte hi engtin nge kan hman dâwn? Engtin nge kan “finna leh thil hre thiam mi” kan nihna te hi khawvêl hmâah kan pho lan ang?**
- ② **“ALPA in Pathian vuantu apiangte erawh chu tûn thleng hian nungdam in la awm a nih hi.” Hetah pawh hian “a vuantu” tûr chu mihringte an ni a. LALPA chuan minrawn vuanin, amâ thu âwih tûrin min tilui lo vang. Chutianga tih ahnehin, duhthlanna zalên min pêk tawh hmang hian amah chu vawn kan thlang ang a. Chutianga duhthlanna kan**

siam tawh hnû chuan, engtin nge Amah chu nghet taka kan vawn zui zêl theih ang?

- ③ Sunday zirlâi tâwpa zawhna kha en leh ula. Pathian thupêk lo belhchhah tih emaw, lo paih then tih emaw hi eng nge ni a awmzia? Thil lang Chiang sâ, entîr nân, Sabbath thlâk tumna ang te hi chu thu hran lo ni se, Pathian thupêkte hi tihdanglam a ni tih pawh kan lo hriat miah loh hian a rûka tihdanglam a ni thei ang em?

INSIDE STORY

HEI HI ENG LEHKHABÛ NGE NI?

By Aiki Saito

HMÊLHRIAT loh mi khual pakhat hian Japan rama hmeichhe naupang kum 12 mî, an in lam pana hâwng mêk hnênah Bible a pê a. Ani chuan a lo tuipui vê lêm lo va, an bedroom-a lekhhabu chhuârah chuan a dah mai a. Ni eng emawti hnûa an pindan a tih fâi laiin, chû lekhhabû chu hmûin, a nau kum 8-mî, Ryotaro-a hnêna pêk duhna rilrû a pu ta tlat mai a.

“Hê lekhhabû hi i chhiar duh em?” tiin a zâwt a.

Ryotaro-a chuan a û chuan eng lekhhabû nge a ken a hre mai lo va. Chiang taka a’n en chuan, a kâwma “Bible” tih chuâng chu a hmû a. Ani pawh hian a pûte inah Bible hi a lo hmu vê tawh a, a rilrû chuan eng lam chanchin sawina nge ni ang âw tiin a lo ngaihtuah rauh rauh hman a.

“Aw, ka chhiar duh e,” a ti a. Bible chu a tâ a lo ni ta a ni.

Chû Bible-ah chuan Thuthlung Thar bûte chauh a chuâng a, tichuan Chanchin Thâ *Matthaia* atangin a chhiar tan a. A rilrû chuan, “Matthaia chu tu nge ni ang âw?” tiin a ngaihtuah a.

A’n chhiar tâk zêlah chuan, Mi pakhat a hming “Isua” an tih, damlote tidam thîntu chanchin chu a hre ta a. Isua chu Mi ropui tak a ni tih a hre chiang a. *Matthaia* bû a’n chhiar zawh chuan engtin nge ni zêl ang tih hriat châk takin a dawt leh chu a’n kêu va, *Marka*

bû chu a lo awm a. Mahse a thawnthû chu *Matthaia* sawi tawh nêk khân a inang tlângpui a, chuwâng chuan a chanvê vêl thleng chauh a chhiar a. Chuta chin chu chuk lak deuhin a chhiar a, a bu mala chhiar chhuah a lawi a nei ta lo. Isua chanchin hriat belh zêl châkna a nei

a. Anni hi Kristian chhôngkua an ni lo va, chuvâng chuan a thilunga a thil vei pawh a hrilh chuâng lo.

Chutih chhông chuan, Bible chu a nuna thil pawimawh tak a lo ni chho ta zêl a. Amâ ta puâl anga a chhâl theih tûr thutiâmte pawh phêk tin maiah chuan a chhar ta zêl a. Dam loh leh hun ƣa lo tawn châng pawha innghahna tûr thutiâm a ni. Rilru muânna neih a mamawh chângte hian chông thutiâmte chu chhiarin, a thlâ a lo muâng huâi ƣhîn a. A châng ngainat leh duh zuâl deuhte chu a hnuaiah pencilin a rîn zêl a. In a chhuahsan chângte pawhin Bible chu a pây ta zêl a. Mî tû mahin ƣawngƣai dân an la zirtîr lo nân, a chhôngte nêan zin ho ƣumin, a ƣawngƣai vê fo va, “Pathian, min humhin ang che,” tiin a dîl ƣhîn a ni.

Elementary sikul a zir zawh hnûin, Okinawa Saniku Junior High School, Seventh-day Adventist school-a luh a duh a, chû chu a nû leh pâyten internet aƣangin an zawng chhuak a. Chuta ƣang chuan Isuâ chanchin tam zâwk zir chhuah theih a beisei a, a lût vê ta ngêi a ni. Tûnah hian, Ryotaro-a chu kum 12 mî niin, chû sikul hostel-ah chuan a chêng vê mêk a. Tûn hnâi deuh lawk khân a nû leh pâyten hênah baptisma chan a duh thû a thlen tawh a ni.